Forord

Stenografi er Kunsten saaledes at optegne en Talers Ord, at man med Sikkerhed kan gengive dem. Stenografi er altsaa et Hjælpemiddel til Opnaaelse af et Maal, der vanskeliggøres i samme Grad, som Udtalens Hurtighed stiger. En Stenografi's Brugbarhed og Fortrinlighed bør derfor ikke dømmes efter Tegnenes Skønhed eller Systemets videnskablige Opbygning, men efter den Lethed, hvormed den løser sin Opgave. Der gives langt over 200 stenogr. Systemer[1], der føre de forskelligste Navne, saasom: Tachygrafi Brachygrafi, Fonografi o. s. v. Her hjemme er den tyske Metode Gabelsberger mest udbredt.

Ved foreliggende Bearbejdelse vil Forfatteren gøre opmærksom paa et System, der i enhver Henseende kan hamle op med de bedste hidtil opfundne. Paa Grund af dens store Simpelhed i Tegnenes Valg og Sammensætning har Duployé's Metode fundet en ikke ringe Udbredelse.

Emil Duployé's System er endnu ikke 25 Aar gammelt og dog blev for kort Tid siden Lærebogens 13de Udgave paa Fransk, der udkom

1) Jfr. Almanach sténographique de 1883.

sidste Gang i 20.000 Eksemplarer, afløst af den 14de. Duployé's Stenografi er bearbejdet for Engelsk, Tysk, Italiensk, Latin, Armenisk, Flamsk, Tyrkisk og endelig i nærværende Fremstilling paa Dansk.

I Danmark vil Systemet forhaabentlig finde den Anerkendelse, som det fortjener og vinde mange Venner og Tilhængere.

1ste og 2den Del af foreliggende Lærebog danne et Hele. Paa 3die Del, der indeholder et Forkortelsessystem, bør man ikke begynde førend Haanden og Øjet ere fuldkomment øvede i 2den Dels lettere Forkortelser.

C. Br.

Kjøbenhavn, d. 11 Nov. 1891.

Oversigts-Tabel.

P	|	B	|	A	o	An	
T	–	D	—	Aa	O	Aan	
F	\	V	\	O	o	Øn	
K	/	G	/	Ø	o	En	
L	/	R	/	Av	o	In	
M	(	N	)	E	◡	Un	
Ng	)	S	: ◡	Æ		Yn	
J	⌒	Sj	: ◡	I			
H	,			Ej		U	
D(blød)	—	G(blød) :	/	Øj		Y	

Det fonetiske Princip.

Duployé's Stenografi følger den Grundsætning, som hyldes af de fleste stenogr. Systemer: „Skriv kun, hvad du hører." Den tager intet Hensyn til Retskrivningsregler; vi erholde en fuldstændig Fonografi.

Konsekvent efter denne Grundsætning bortfalder Angivelsen af Bogstaver, der ikke udtales, saasom: h i „hvis", „Hjælm", d i „falde", „Mand", „godt" o.s.v. og samme Lyd udtrykkes ved eet og samme Tegn, om end Ortografien anvender forskellige Bogstaver. Saaledes antydes f og ph ens; k, q og c (foran a, o, u) have fælles Betegnelse; ligeledes s, z samt c og t, naar disse ere Hvislelyd. x opløses i k og s; derimod faar ng et særligt Tegn, ligesom sj. Diftongerne av og ov skrives som au og ou; Vokallyden æ kan ofte gengives ved e. Undertiden er o og aa enslydende og fordre da een og samme Skrivemaade. g i „Gas" og g i „sagde", ligesom d i „du" og d i „ud" ere ikke ensartede Lyd. Stenografien bør derfor have Midler til at udpræge disse Nuancer.

At den konsekvente Gennemførelse af dette Princip skulde medføre Usikkerhed i Retskrivningen er en intetsigende Indvending for den,

der benytter den almindelige Skrift ved Siden af Stenogr. og stedse ved Læsning af Bøger og Blade uden at tænke derpaa over sig i Ortografi. Erfaringen vil lære, at man ved Benyttelsen af dette stenograf. System ikke vil bemærke nogen skadelig Indflydelse, men tvært imod stor Nytte."

1ste Del:

De stenografiske Tegn

Duployé's System bestaar af de mest simple Elementer: Stregen og Kredsen

§1 Stregen

Stregen føres i forskellige Retninger og er af forskellig Længde. Til de lange Streger G / B | V \ D _ R / svare de kortere: K / P | F \ T _ L /. De bløde Medlyd: g, b, v, d betegnes med de lange Streger, medens de tilsvarende haarde Lyd: k, p, f, t angives ved kortere Træk. De to Likvida r og l skrives opad, d og t fremad og de andre nedad. – De

¹) Jfr. Brochuren: „L'enseignement par la sténographie Duployé."

særligt danske (bløde) Lyd af d og g som f. Eks. i Ordene: „med", sagde o.s.v. kan antydes ved en lille Streg ovenpaa for d: — og til højre for g: /

§ 2 Kredsen

Kredsen benyttes stor eller lille, hel og delt. Den lodrette Linie deler Kredsen i disse Figurer: ⦶ : ( ) ( ), den vandrette i følgende: ⊖ : ⌒ ◡ ⌒ ◡. Bruges ved Delingen bægge Linier paa een Gang, saa erholdes Fjerdedelene: ⊕ ◜ ◝ ◟ ◞ ◜ ◝ ◟ ◞.

A. Den hele Kreds.

Den lille Kreds betegner AA-Lyden: O. En endnu mindre betegner A-Lyden. o. Ved Tegnet for „aa" med Prik i antydes O-Lyden: ʘ, medens Ø-Lyden angives ved at lade Kredsen slutte med en lille Indbøjning: O. Diftongen AV (ov, ou) skrives ved Hjælp af Tegnene for „a" og „o" sammensmeltede O

A o Aa O O o Ø O Av O

B. Den delte Kreds.

1) Den større Kreds'es Halvdele betegne de Medlyd, der ikke ere angivne ved Stregen[1]: M: (, N:), D: ◡ J: ⌒ Lyden NG stenograferes ved et forstørret N-Tegn:) og DJ ved et større D-Tegn: ◡ [2]

2) Den mindre Kreds'es Halvdele (⌒ ◡ ( )) bruges til Betegnelse af Selvlydene E, Æ, I og Diftongne

1) Jfr. III Del, § 1. 2) I fremmede Ord, saasom: Geni o.s.v. antydes fransk J-Lyd ved: ⌒. Samme Tegn kan ogsaa bruges for det sjældnere engelske Sh og det tyske sch. Svensk tje-Lyd skrives ved et større J-Tegn: ⌒.

Ej og Øj, idet „æ" skelnes fra „e" ved at erholde et Punkt nedenunder og „i" fra „e" og „æ" ved et Punkt foroven.

E: ◠ ◡ ( ) Æ: ◠ ◡ ( ) I: ◠ ◡ ( ) .

Derimod skelner man „ej" og „øj" fra de tre førstnævnte Lyd ved Vinkelstillingen (se I §3 A) og „øj" fra „ej" ved et Prik forneden

3) Den større Kreds-Fjerdedele (◟ ◞ ◜ ◝) anvendes paa U og Y, idet sidstnævnte Selvlyd skelnes fra den første ved Punktet.

U: ◜ ◝ ◟ ◞ Y: ◜ ◝ ◟ ◞

4) Den mindre Kreds-Fjerdele (◟ ◞ ◜ ◝) α) benyttes med stort Held til Betegnelse af de sammensatte Lyd (Næselyd[1]) an, en, in, un, yn, aan, øn, naar disse have kort Betoning. Jfr.: bemande, synde, under, sende, blind, Aand; med: formane, synes, Runer, Sene, Grin, Maane Jfr. ogsaa f. Eks. „sendt" og „sent", „rendt" og „rent" I Almindelighed ere disse sammensatte Lyd kort betonede, naar bægge høre til samme Stavelse, for Eks: bemand-e (formā-ne), synd-e (sy̆-nes) o.s.v. Dog gives der nogle Undtagelser, f. Eks: sendt og sent, forso-ne og forsōn-lig, o.s.v. – Anvendelsen af det fonetiske Princip vil her overalt føre paa det rette Spor.

---

1) Benævnelse af Næselyd maa her ikke opfattes, som det sker i det portugisiske eller franske Sprog, men kun som Sammensættelse af Næse-

Som Skelnetegn anvendes Accenterne acutus: /, fra højre til venstre, og gravis: \, fra venstre til højre, bægge foroven og forneden. Saaledes erholdes

an: ⸗ ⸗ ⸗ ⸗ aan: ⸗ ⸗ ⸗ ⸗
in: ⸗ ⸗ ⸗ ⸗ un: ⸗ ⸗ ⸗ ⸗

yn: har un-Tegnets Accent men krummet: ⸗ ⸗ ⸗ ⸗; øn har aan-Tegnets Accent men krummet: ⸗ ⸗ ⸗ ⸗; en modtager ingen Accent og kendes derpaa. ⸗ ⸗ ⸗ ⸗.

β) Sammenstilling af to Fjerdedele af den lille Kreds representerer Konsonanten k: ⸗

§ 3 Tegnenes Forbindelse

A Vokalernes Forbindelse.

Almindeligt Princip: „Al kantet Forbindelse maa undgaas, hvor det er muligt." For e-, a-, og i-Lyden er der angivet fire forskellige Tegn, eller rettere sagt, fire forskellige Stillinger af det tilhørende Tegn. Ligeles for „u" og „y" og Næselydene. Der opstaar altsaa tre Grupper, hvori hver særlig Stilling betegnes med et Nummer:

I: 1 2 3 4 II: 1 2 3 4 III: 1 2 3 4.

Man vælge altsaa ved Forbindelsen den Stilling, der bedst passer. Nogle Eksempler paa fejlagtig

lyden „n" med de forskellige Medlyd. — 1) „øn" skrives efter det fonetiske Princip snart som „un" og snart som „aan".

og rigtig Forbindelse vil gøre det indlysende. Der bruges f.Eks. ved: for I Gruppe Nr 2: og ikke „1": etc.

ved: I „4: „ „1" „

ved: „ II „3: „ „1" „

ved: „ III „1: „ „2" „

Derimod skal der anvendes kantet Forbindelse ved „Ej" og „Øj" for at skelne disse Tegn fra E-, Æ- og I-Tegnet, f.Eks.: Vej: Lej: sej og sig:

„Øj" faar som Kendemærke fra „Ej" et Trik forneden. F.Eks.: Løj: Tøj: Støj: = Sdøj.

Forbindelsen med Tegnene for A-, O-, AA- og Ø-Lyden foraarsager ingen Vanskelighed. F.Eks. ga: ba ma: Taa: to: saa: So:.

Ligesaa nøm er Forbindelsen med AV-Tegnet. F.Eks: Sav: Lov: Hav: Navn: , , .

Følgende Tabeller give fulstændig Vejledning.

I Tabel fra Konsonant til Vokal.

	I Gruppe E Æ I	II Gruppe U Y	III Gruppe	ej øj	a o O	ø o	av
P							
K							
F							
T							
L							
M							
N							
S							
J							
H							

II Tabel: fra Vokal til Konsonant.

	p	k	f	l	m	n	s	j	h	t
a:										
aa:										
ø:										
av:										
e æ i										
ej øj										
an:										
aan:										
øn:										
en:										
in:										
un:										
yn:										
u: y:										

Tabel II bruges ved Begyndelsen af Ordene, Tab. I ved Slutningen el. i Midten af samme, hvor altid den Stilling benyttes, der bedst passer.

Da b, g, v, d, r, ng kun skelnes fra de tilsvarende Lyd p, k, f, t, l, n ved Størrelsen; er det klart, at Forbindelsen med hine sker paa samme Maade. Af lignende Grund er Punktet for æ, i og y udeladt i bægge Tabeller, ligesom Accenterne i I Tab. ved III Gr.

B Konsonanternes Forbindelse.

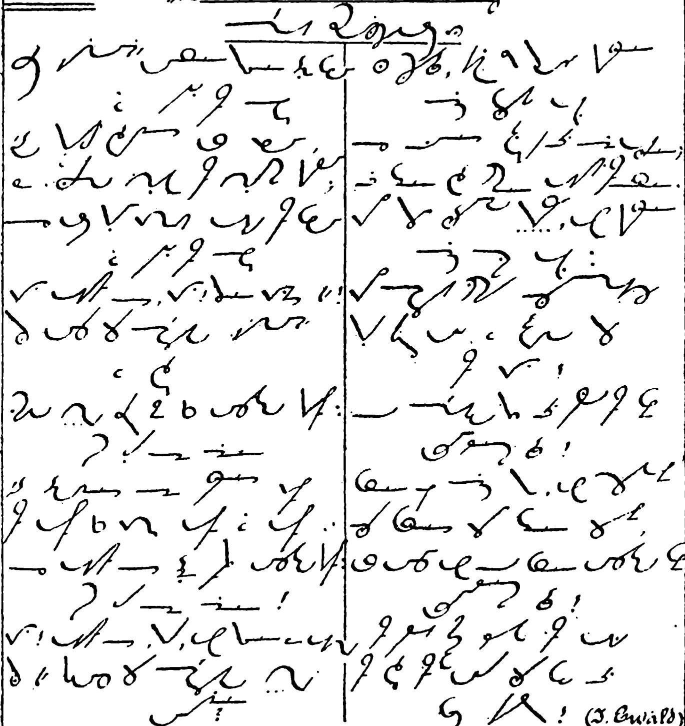
Konsonterne forbindes ved, at man føjer den ene til den anden. Vinkler undgaas saa vidt muligt. F. Eks. st, nr, rg, gr, lf, fl, bs, mt, sj, slt, mgr, rgl, tml, rd, rn, vs.

§ 4. Øvelser.

A. Skriv[1]: Fald – Vold – Sang – Sand – Land – Broder – Mine – Minde – Siden – Kone – Konge – Kontor – Hat – Had – Forhadt – Lov – Tavle – Toilette (udtal: Toal..) – Savn – synge – synke[2] – Ting – Tinde – Sminke – Forsinkelse – tænke – tænde – sende – Venner – Bonde – Mønster – aande – Gransker – Fantasi – Løn – pønse – Lund – lun – Lyn – yndig – standse – Ynde – inde – Italien – Mand – Regering – Maane – moden – morsom – mure – Myre – Smør – blød – Nød – Leje – Lejer – Køretøj – Hejre – hejse – Negle – kejtet – nøle – Nøgle – nøje – bøje – Røg – Egn – Øjne – Støvle – Tøfler – Januar – Februar – Juni – Nytaar – Sjæl – Selskab – Sjælland – Sjal.

[1] De understregede Bogstaver betegne de Lyd, der efter det stenografiske Princip skulle fremstilles. – [2] Ved Lydene „nk", der fonetisk maa opløses i „ng" og „k", sluttes k-Tegnet saaledes til ng-Tegnet, at der dannes et langtrukket ng-Tegn:)

B. Læs. „Dansk Nationalsang[1]".

Sammensatte Ord skrives sædvanlig i eet Træk, men skilles ad naar Monogrammet ellers vilde være for udstrakt. F. Eks.: Verdenshistorie = Telegrafstation: = Assistenskirkegaard = Jærnbanepostkontor „Overogundergeneralkrigskommissær" (H. C. Andersen)

[1] „Kong Kristian stod ved højen Mast" osv. – Man agte paa den fonetiske Skrivemaade.

2den Del:

Stereotype Forkortelser.

I denne Del forekommer kun Forkortelser af For- og Endestavelser, af tit forekommende Ord og Talemaader samt af Hjælpeverberne.

Her anvendes den Grundsætning, at ved disse Forkortelser angives kun den ene eller den anden fremtrædende Lyd i Ordet eller Stavelsen. Er der een Gang fastslaaet visse Tegn som Kendemærker paa hele Stavelser eller Ord, vil Benyttelsen af dem lette ikke blot Skrivningen men ogsaa Læsningen af et Stenogram. Det kommer deraf, at de anvendte stereotype Forkortelser straks falde i Øjnene og saaledes genkalde, hvad der mangler i Ordbilledet.

§ 1 Hyppigt anvendte Ord.

A Enkelte Ord.

A: ad[1], af — allerede — altsaa — at
aldeles — altid — anderledes — atter…
aldrig… — alligevel — altsammen — B: bag

[1] De understregede Bogstaver betegne de Lyd, der fremstille Forkortelsen.

bestandig	G.-ganske	knap	omsider
blandt	gerne	Kryds...	P.-paa...
blot	gennem	L.-ligeledes	pludselig..
bort	H.-han	M.-maaske	S.-saa
D.-da.	hans...	med	saaledes
der, det	ham..	mig	selv
desangaaende	hun	mod	sig.
desto.....	hendes..	mellem	siden
E.-efter	hende	medens	som
endskønt	her.	meget	snart
een...	hinanden	N.-ned	straks...
endelig..	hist	neden.	sagtens
endnu...	heller...	netop	stedse
eller	hinsides	næppe...	T.-til
ellers.....	hverken..	næsten	temmelig
egentlig..	hvilken	nemlig...	tillige
F.-for...	hvor	noget	tværs..
forbi	hos....	Og	trods
fordi.	I.-ikke	o!	U.-ud..
forgæves.	især	ogsaa...	uden...
forleden...	imidlertid	ofte	under
fra.....	ingenting	over	uagtet
frem	jeg.....	omkring	V.-ved
før.....	K.-kanske	omtrent	

B. Sammensatte Ord

Af ovenstaaende Sigler sammensættes f. Eks. følgende:

Altfor	bagved	bagefter...	deraf...

derefter	eftersom	hvorfra	omendsk:
deri	efterdi	hvortil	opad
derind	forfra	hvorved	op og ned
derfor	forpaa	hvorhen	overordentlig
derhen	forover	ibland	ovenover
derhos	fremdeles	igjennem	overhovedet
derimod	førend	imellem	saa at
dermed	forinden	" stunder	saamænd
dernede	foruden	indad	saasom
dernæst	henimod	indtil	sig selv
derom	henad	indenfor	som om
derover	heraf	ligefrem	saa snart
derpaa	herhen	ligehen	som oftest
dertil	hertil	ligesom	til at
deslige	hidtil	ligesaa	tilsammen
desuden	herefter	ligestraks	til Side
desuagtet	herud	ligemeget	tilbage
desforuden	histover	nedad	tilligemed
endog	histhenne	nedenfor	tvertimod
endogsaa	hvorledes	nedenunder	udad
efterat	hvoraf	nogensinde	udenad

C. Talemaader

Af Hensyn til — alle Vegne — af og til — d.v.s. — dog ikke alene — dog endnu — dog ikke endnu — f.Eks. — fremfor alt — fra alle Sider — ganske godt — hulter og bulter — hist og her — hvor som helst — heller ikke — i Følge

i det samme i det Hele taget i saa Henseende i Stedet for i det mindste indtil videre ikke desto mindre ikke alene jo mere jo mindre lige saa meget lidt efter lidt lige saa vel med Hensyn til mer og mer naar som helst over alt om endogsaa o. s. v. o. s. fr. oven i Købet paa Kryds og paa tværs nærest mulig saa hurtig som mulig saa ofte som mulig t. Eks. under Haanden uden Hensyn til ud og ind etc.

§ 2 Forstavelser

A. Har et sammensat Ord til Forstavelse en af de Partikler, der ere anførte i § 1, benyttes naturligvis den der angivne Forkortelse enten skilt fra den følgende Stavelse eller smeltet sammen med den.

F. Eks.: forsøge = fremgaa = tilsende = bortføre = efterkomme nedrive = modsige = fratage =

B. Der gives andre Forstavelser, der kun ere brugelige i Forbindelse med de sammensatte Ord. Her fremhæves blot nogle:

be...: udtrykkes ved Begyndelsen af „b"-Tegnet: ' eller: (Punkt)
eks...: „ ved denne Stilling „e" „ :
er...: „ „ „e" „
mis...: „m"- og „s"-Tegnene smeltede sammen:
sam...: „sa":
pro...: „ „o"-Tegnet: o forbundet m. følg. Stavelse

uaf..: uafor..: uigen..: uimod
uover.. uud..: osv.

F. Eks. Eksklusiv: Eksport: Misfornøjelse: Miskredit: Mistroisk: Prokurator Prospekt: Provisor. Samarbejde: uafladelig: uafsonlig: uforskrækket: uigenkaldelig: uimodstaalig: uoverskridelig: uudsigelig: uudtømmelig: ; , , , , ,

§3 Endestavelser.

A. Enkelte.

-agtig: c („i" ved Stilling. Jfr. II §3 om „a") -bar o
-ede: (e+e) -else: (s) -er r
-ere, -erne: c i kantet Stilling som ved „ej".
-haftig: h+a -hed: (d skraat og langt)
-ing, -ning ng formindsket[1] -lig: (l+i)
-ig: c i i denne og kantet Stilling; -ion: (i+on)
-isme: (s+m formind.[1]) -s, -ens, -ets: (Begyndelsen af „s"-Tegnet) -sk, -ske: (k) -st: (t)
-skab: (s+a form.[1]) -som: (s+o) -vis: (v)

Disse forkortede Endelser skrives, med Undtagelse af -agtig, -sk og -st, i samme Træk som foregaaende Stavelses sidste Tegn.

[1] Ved saaledes at sammentrykke visse Tegns Former (Miniatureformer) vindes Endelseforkortelser, der vil komme os til Nytte især i III Del.

Da Endelsen „-s" forkortes ved den lille skraa Streg, „`", Begyndelsen af s-Tegnet: „◡", paa vil Endelsen „-else", der antydes ved „◡" ikke foraarsage nogen Vanskelighed.

Kun faa, for det meste Eenstavelses-Ord ende paa „-ej" „ei"; derfor bruges stedse ved Betegnelsen af „-ere, -erne" den kantede Stilling, der jo ellers tilkommer Diftongen „ej".

Ved de andre Endelser er der blot at bemærke, at de altid skrives i den angivne Retning.

Mange Endelser, saasom „-ene, -ende, -inde", behøve ingen særlig Forkortelse, da deres stenografiske Fremstilling er helt forsvindende.

Eksempler: bringbar, frugtbar, blaaagtig, blødagtig, naragtig, omarbejdede, Udgave, malede Borde, Stavelse, Forkortelse, smukkere, Skrædderne, mandhaftig, Veltalenhed, Gavmildhed, Inddeling, Messing, Læsning, almindelig, mærkelig, mægtig, prægtig, Nation, Revolution, Materialisme, Protestantisme, Drengens, Barnets[2], Husholderske, Videnskab, Grevskab, den lærdeste, største, arbejdsom, naturligvis, Grevinde.

[1] De hyppigt brugte Ord: jeg, mig, dig, sig forkortes saaledes: Jfr. II §1 A. [2] Stod der saa maatte læses: et Barns, en Drengs.

B. Sammensatte.

Sammensættes forskellige af ovenstaaende Endelser f. Eks -skablig, -ligere, -hederne osv saa føjes kun den ene til den anden.[1] Dog mærkes de formindskede (Miniatur-)Tegn. F. Eks:

-hedens: -hederne: -ernes: -ligere:
-lighed: -lighedens. -lighedernes:
-ighed -ighedens: -skablig: -haftighedens -skerne -skernes: -skens:
-skelig -ingens: -ingerne: ingernes: ionens: -ionerne: -ionernes:
-somlighedens: -innens: -igere: osv.

Eksempler Kongernes Paladser ere ofte herlige Bygninger. Det er Religionens Opgave at føre Menneskerne til deres sidste Maal: Fuglenes Sange ere ofte dejligere end de bedste Sangeres smukkeste Viser. En herskabelig Vogn. Standhaftighedens Dyd: Regeringernes Underhandlinger.

Følge endvidere andre nye Sammensætninger efter disse, føjes de uden videre til, hvorved „s“ som Ejefaldsmærke bortfalder F. Eks. Bygningslov: Begravelsesceremoni: Videnskabsmand: Retskrivningslære Helligdag:

[1] Dog kunne Ordene ogsaa skilles ad: o.s.v.

§ 4 Hjælpeudsagnsord.

Ved Hjælpeordenes Forkortelse anvendes fem let fattelige Principper:

1) Hvert Hjælpeord betegnes ved eet af dets væsentlige Bogstaver. Altsaa: have: ſ blive: ·| kunne: / skulle ⌣ maatte: (ville: \ turde ⌐ burde / faa o være Jf. Anm. efter 4).

2) Personerne udtrykkes ved Stilling.

I følgende Figur:

3die Person	1ste Person
2den Person	

betyder den lodrette Streg den tænkte Skrivlinie. Skrives nu Hjælpeordets Tegn paa Linien udtrykkes 1ste Person; sættes det lidt under Linien, 2den Pers.; og hæves det endelig lidt over Linien, 3die Pers.

F. Eks. Jeg har ſ du har , han har ' jeg kan / d. kan , h. kan ' j. skal ⌣ d. sk. ‿ h. sk. ⌣ j. maa (d. m (h. m. (j. tør ⌐ d. t ⌐ h. t. ⌐ j. bør / d. b. / h. b. / o. s. v.

3) Flertal antydes ved Hjælpetegnet ´.

De ovennævnte tre Stillinger udtrykke Enkelttal. Føjes der i disse tre Stillinger en lille Streg til, nedad fra højre til venstre (acc. acut.), erholdes Flertalsbetydelse.

F. Eks. Vi have ſ I h. , de (De) h. ' vi kunne / I k , d. k. ' v. skulle ⌣ I. sk ' d. sk. ' v. maa ς I m. ς d. m ς v. tør ⌐ I t. d. t. ' vi bør / I b. , d. b. ' o. s. v.

4) De forskellige Tider[1] udtrykkes ved Forkortelser.

---

1) Forkortelserne for de forsk. Tider gælde for den bestemte Maade; dog benyttes de ved de andre Maader, naar Formerne ere enslydende.

Til de i 1) angivne Sigler føjes for at udtrykke Nutid (Punktet fra i) Datid (a) Førnutid – (t) Fordatid (a+t) Fremtid (f) Navnemaaden i Nutid (i-Tegnet paa Linien) Navnemaaden i Fortid (i-Tegnet over Linien) Nutids Tillægsmaade (en+e fra Endelsen -ende) Fortids Tillægsmaade (t med Hjælpestreg over Linien)

F. Eks. jeg skal have j. har haft j. havde jeg havde haft vi har haft vi havde haft vi skal have de skal have at have at have haft havende haft han maatte de maatte vi havde maattet at maatte at have m. maattet vi havde kunnet vi vil kunne o.s.v.

Bøjnings-Tabel[1]

Nutid: ·	jeg	du	han	vi	I	de	Datid: ∘	jeg	du	han	vi	I	de
er[2]							var						
har							havde						
bliver							blev						
kan							kunde						
skal							skulde						
maa							maatte						
vil							vilde						
tør							turde						
bør							burde						
faar							fik						

1) Man læse: jeg er, du er, han er o.s.v. jeg har, du har, han har, vi har o.s.v.
2) Hjælpeudsagnsordet „være" betegnes ved de forskellige Tidsforkortelsesbeg

Fornutid	jeg	du	han	vi	I	de	Førdatid	jeg	du	han	vi	I	de
h.[1] været							hd.[2] været						
h. haft							hd. haft						
er bleven							var bleven						
h. kunnet							hd. kunnet						
h. skullet							hd. skullet						
h. maattet							hd. maatt:						
h. villet							hd. villet						
h. turdet							hd. turdet						
h. burdet							hd. burdet						
h. faaet							hd. faaet						

Fremtid[3]

	jeg	du	han	vi	I	de		jeg	du	han	vi	I	de
v.s.[4] være							v. blive						
v.s. have							v.s. faa						

Navnemaaden.

Nutids: have, være, blive, kunne, skulle

Fortids: h.[5] haft, h. været, være bleven, h. skullet

Tillægsmaaden[6].

Fortids: haft, været, bleven, kunnet

5) I spørgende Form, eller naar Stedordet staar efter Udsagnsordet tilføjes bagved en lille Streg opad.

F. Eks.: har jeg, har han, have vi, havde vi

te med Anvendelse af 2det og 3die Princip. 1) h. betyder har. 2) hd. bet. havde. 3) Fremtidsform mangler ved de fleste af disse Udsagnsord. 4) v.s. bet.: vil eller skal. 5) h. bet. her: have. 6) Tillægsmaaden i Nutid forekommer kun sjælden, f. Eks. velhavende, tilstedeværende.

have de: De. har jeg haft har vi haft skal j. h. var j. var vi h. j. været havde vi været h. Dv kunde han h. d. h. kunnet bler jeg blere vi o. s. v.

§ 5 Interpunktion og Tal.

A. Interpunktionen naar den ikke helt udelades som i III og IV Del angives som i den almindelige Skrift. Dog mærkes følgende Tegn, for at undgaa Konfusion med stenogr. Forkortelser

Klammer [ ] eller   Punkt × Komma: ,

B. Tal. For Fuldstændighedens Skyld anføres her Duployé's Talforkortelser

1 ı 2 - 3 4 5 6 (7) 8 ⌒ 9 ◡ 0 ○

Med Fordobbelser af ı × / / benyttes o som Bindetegn F. Eks.: 1891   1892   1893
335   442   556   678   201   345680

Af Vigtighed er følgende Forkortelsesmaade:
10: 1o 100: 1° 1000 1⁻ Altsaa 10.000: 1⁻ 2000: 2⁻
300.000 3⁻ 5000.000: 5⁼ 600 000 000.000 6⁼ o. s. v.

§ 6 Læseøvelse.

Med Anvendelse af alle i II Del forklarede Forkortelser.

Et Billede fra Castelsvolden[1].

Det er Efteraar, vi staae paa Castels-volden og see ud over Havet paa de mange Skibe og paa den svenske Kyst, der løfter sig højt i Aftenens Solskin bag

[1] H. C. Andersens Eventyr I S. 336, Folkeudgave.

ved os gaaer Volden brat nedad; der staae prægtige Træer, det gule Løv falder fra Grenene; dernede ligge skumle Huse med Træpalisader, og indenfor, hvor Skildvagten gaaer, er saa snevert og skummelt, men endnu mørkere er der bag det gittrede Hul; der sidde fangne Slaver, de værste Forbrydere.

En Straale fra den nedgaaende Sol falder ind i det nøgne Kammer. Solen skinner paa Onde og paa Gode! Den mørke, barske Fange seer med et hæsligt Blik paa den kolde Solstraale. En lille Fugl flyver mod Gitteret. Fuglen synger for Onde og for Gode! den synger et kort „Qvivit", men bliver siddende, slaaer med Vingen, piller en Fjer af den, lader de andre Fjer bruse om Halsen – og den onde Mand i Lænker seer derpaa; et mildere Udtryk gaaer over det hæslige Ansigt; en Tanke, som han ikke selv gjør sig tydelig, skinner frem i hans Bryst, den er beslægtet med Solstraalen gjennem Gitteret, beslægtet med Duften af Violerne, som om Foraaret voxe

saa rigt udenfor. Nu lyder Jægerens Musik, saa liflig og stærk. Fuglen flyver fra Fangens Gitter, Solstraalen forsvinder og der er mørkt inde i Kammeret, mørkt i den onde Mands Hjerte, men Solen har dog skinnet derind, Fuglen sunget derind

Bliv ved, I muntre Jæger-hornets Toner! Aftenen er mild, Havet speilglat og stille

„Da jeg var lille".[1]

1

4

7

2

5

8

3

6

9

[1] Digt af Baggesen. - Andre Læseøvelser findes i Brochmans „Læse-

3dje Del:

Almindelig Forkortelseslære.

Paa nærværende Del bør man først begynde „naar Haanden og Øjet ere fuldkomment øvede i 2den Dels lettere Forkortelser".¹ Paa Grund deraf er ved Forklaringerne af III Dels Principper den stenografiske Skrift benyttet med Anvendelse af alle i 2den Del forklarede Forkortelser.

§1 Punktets og Accentens Bortfalden.

§2 Den diakritiske² Stilling.

A e o i. I §3 Tab. I & II e o i

nedad, tilbage

i opad fremad.
Mel set Sæl Te Gren pæn
Mil sit Sild ti Grin pin
B i
æ
i e.
i e.
tæt tit sige sidst Session
Procession Eksistens Konsistorium
I § 2 α 5 γ
en
-ande, -inde, -ende o.s.v.
e
Tante Sans sindssyg Syndsforladelse
besinde binde bande
bemande kende sende i Sinde

§ 3 Ordforkortelse.

α) β)

De fork(e)lige sten(o)ske Systemer anv(en)e fork(o)elser. Derved v(in)es Tid, medens man sten(o)er en maaske

h(u)ig t(a)ende Foredr(a)er, og L(æ)ingen af det nedskrevne foraars(a)er ikke den ovede Sten(o)af nogen V(an)lighed

Grundprincip.

i	u · y		an	in	en	aan	un	a
e		aa · o						

k. forsk n. sten v. anv ovenfor i

e nedenunder foran

a tæt ved ovenfor u y

nedenunder aa, o an,

in, en, aan, un

en an in

aan (on), un (yn)

d: — ot — fremad ovenfor, tilbage-neden.

b(a) l. g(e) / k(i) s(o) m(u) r(an) v(in)

j(en) d(aan) n(un). (Jfr. II § 3 α, β, γ)

Hjælpestreg.

§ 3 γ

A.

II § 3.

Løse Endelser med Hjælpestregen.

A: Navneords og Tillægsords Endelser

-bar -agtig -ede -else -ere -haftig -ings -ion -e -i -en -et -s -sk -skab -t o.s.v. — S.18.B

menneskelig Forkortelse Læsning Erfaringer stenografisk paafallende Jfr §4.

B. Udsagnsord Endelser

— II §4 №4 — II §4 №2,3

	Nutid		Datid		Fornut		Fordat.		Fremt.		Navnem.		Tillægm	
Tal:	E.[1]	F.[2]	E.	F.	E.	F.	E.	F.	E.	F.	Nut.	Fort.	Nut	Fort.
Personer:	1.2.3.	1.2.3.	1.2.3.	1.2.3	1.2.3.	1.2.3	1.2.3	1.2.3.	1.2.3	1.2.3				
Handlef.														
Lideform	bruges i Nutid og Datid, hvor blot tilføjes overalt -s:													

: jeg haabede han haabede de havde haabet han havde formodet vi formode I formode I havde formodet eller han stillede der stilledes Soldaterne have stormet Fæstningen

§4. Læseøvelse i III Dels Forkortelser.

De fleste sten(o)ske S(y)ster anv(en)e Fork(o)elser Derved v(in)e Tid medens man sten(o)er en maaske h(u)ig t(a)ende Foredr(a)er, og L(æ)ingen af det nedskr(e)e foraars(a)er ikke den e ede Sten(o)af nogen V(an)ligher. Denne Fork(o)elses

[1] Enkelttal. [2] Flertal.

Maade forudsætter hos Stenografen en vis Grad af Dannelse. Uden grundig Kundskab i Dansk vil hans Forkortelser tit være uheldig valgte og ofte vanskelig gøre Stenogram eller Læsning. Men opfyldes denne Betingelse, saa vil Erfaringen lære, med hvilken Lethed og Sikkerhed man er i Stand til at stenografere en dansk Taler – om endogsaa hans Fremtræden er meget hurtig. Ikke dermed forlanget en grundig Dannelse af Stenografist.

Sapienti sat

4de Del:

Særlig Ordforkortelseslære.

§1. Vokal-Antydning ved næstfølgende Ord.

4. III §3

4e

3e

III §3 δ

2det

NB. 2.

III §3 β

Læseøvelse.

III — § 4 … IV —

§ 2 Stilling over Linien.

§ 4, II

Labor improbus omnia vincit!